

PRAVILNIK

O ŠUMSKOM REDU

("Sl. glasnik RS", br. 106/2008, 34/2009, 104/2009 i 8/2010)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilnikom uređuje se vreme i način održavanja i uspostavljanja šumskog reda, koji naročito obuhvata mere zaštite šuma od požara, biljnih bolesti i štetočina, zaštite zemljišta pod šumom od nastanka i razvijanja erozionih procesa zbog seče ili uklanjanja drveta iz šume i zaštite podmlatka, a koje su korisnici i sopstvenici šuma dužni da sprovode.

Član 2

Pod šumskim redom podrazumeva se stanje u šumi koje obezbeđuje uslove za njeno održavanje, obnavljanje i unapređivanje, u skladu sa zakonom.

Član 3

Ako se šumski red poremeti na bilo koji način, korisnik, odnosno sopstvenik šume dužan je da šumski red uspostavi najkasnije u roku od 15 dana od dana kada je šumski red poremećen.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je poremećaj šumskog reda takav da stvara povećanu mogućnost za nastanak šumskog požara ili za otežavanje blagovremenog otkrivanja pojave i efikasnog suzbijanja šumskih požara, korisnik, odnosno sopstvenik šume dužan je da šumski red uspostavi odmah po nastanku poremećaja.

II ODRŽAVANJE, OBNAVLJANJE I UNAPREĐIVANJE STANJA ŠUMA

Član 4

Seča stabala, izrada, izvoz, iznošenje i privlačenje drveta i drugi način pomeranja drveta sa mesta seče, vrše se u vreme i na način kojim se obezbeđuje najmanje oštećenje okolnih stabala, podmlatka, zemljišnog pokrivača, ostale flore, faune i objekata, kao i sprečavanje zagađivanja zemljišta organskim gorivima i motornim uljem.

Član 5

Vreme seče, izrade, izvoza, iznošenja i privlačenja drveta određuje se posebnom osnovom gazdovanja šumama, odnosno programom gazdovanja privatnim šumama, a utvrđuje se na sledeći način:

- 1) u jednodobnim sastojinama, u kojima se obavljaju oplodne seče (oplodni, naknadni i završni sek), zabranjena je seča drveća za vreme trajanja vegetacije;
- 2) u raznodobnim sastojinama, gde se obavlja seča obnavljanja (oplodni, završni sek na podmladnim jezgrima), zabranjena je seča drveća za vreme trajanja vegetacije;
- 3) u sastojinama u kojima je planiran prethodni prinos seča se obavlja u toku cele godine;
- 4) u jednodobnim sastojinama, gde su predviđeni uzgojni radovi nege šuma (seča osvetljavanja i čišćenja), seča se obavlja po pravilu za vreme trajanja vegetacije;
- 5) u prebirnim sastojinama, vreme seče zavisi od vrste drveta, nadmorske visine i klimatskih uslova svake gazdinske jedinice;
- 6) u izdanačkim šumama, za koje se smernicama gazdovanja i dalje određuje gazdovanje kao izdanačkim šumama, seča obnavljanja se obavlja isključivo za vreme mirovanja vegetacije;
- 7) resurekcijska seča obavlja se samo za vreme mirovanja vegetacije;
- 8) u kulturama i plantažama, seča se može obavljati tokom cele godine.

Vreme seče, izrade, izvoza, iznošenja i privlačenja drveta iz stava 1. ovog člana, planira se godišnjim izvođačkim planom gazdovanja državnim, odnosno društvenim šumama i godišnjim planom gazdovanja privatnim šumama.

Član 6

U cilju zaštite ljudi i sredstava, seča stabala vrši se posle obeležavanja sečišta na kojem će se vršiti seča, lako uočljivim znacima (informativnim tablama i upozorenjima, itd.).

Obaranje stabala vrši se u smeru i na način kojim će posečeno stablo prilikom pada najmanje oštetiti okolna stabla, podmladak i zemljište, kao i samo biti najmanje oštećeno, pri čemu se uzima u obzir i smer izvlačenja šumskih sortimenata.

Opšti smer obaranja stabala određuje se godišnjim izvođačkim planom gazdovanja državnim, odnosno društvenim šumama i godišnjim planom gazdovanja privatnim šumama.

Član 7

Seča stabala vrši se tako da visina panjeva ne bude veća od jedne četvrtine njegovog prečnika, a na nagnutim terenima visina panjeva merena sa gornje strane od jedne trećine njegovog prečnika.

Radi zaštite podmlatka i podrasta, seča stabala sa izrazito razvijenom i granatom krošnjom vrši se, po pravilu, po sasecanju debljih grana.

Posečeno stablo ne može se ostaviti naslonjeno na susedna dubeća stabla.

Član 8

Prilikom izrade drvnih sortimenata prerađuje se drveni materijal čiji je srednji prečnik najmanje 7 cm za liščarske vrste, odnosno najmanje 5 cm za četinarske vrste.

Od stabala posečenih tokom seče obnavljanja, izvršene u skladu sa članom 5. stav 1. tač. 1) i 2) ovog pravilnika, drveni sortimenti izrađuju se na sortimentni način (izrada trupaca i metarskog ogrevnog drveta vrši se kod panja).

Član 9

Slaganje drvnih sortimenata na sečištu vrši se, po pravilu, na čistinama ili uz izvozne puteve, odnosno pravce izvlačenja, tako da se podmlatku pričinu najmanja šteta.

Slaganje drvnih sortimenata ne može da se vrši uz dubeća stabla.

Član 10

U sastojinama koje su predviđene za seču, prethodno se moraju odrediti i obeležiti trase izvoznih puteva i njihova širina.

Izgradnja vlake vrši se posle obeležavanja pravca vlake, doznake stabala za seču na pravcu vlake, seče, izrade i izvlačenja drvnih sortimenata sa trase vlake, ali isključivo pre redovne seče u odeljenju, odnosno odseku.

Izgradnja vlaka širine do 3 m i uzdužnog nagiba do 15%, a izuzetno na kratkim rastojanjima do 25%, može se vršiti samo u delovima sastojine koja nije podmlađena.

Izvoz, prenos i drugi način pomeranja drveta sa mesta seče vrši se po vlakama, putevima i pravcima izvlačenja, odnosno iznošenja, koji moraju biti obeleženi na terenu.

Transportna sredstva za izvlačenje i iznošenje drvnih sortimenata ne mogu se kretati po površinama na kojima je došlo do podmlađivanja.

Ako se prilikom montaže žičara, skidera i drugih uređaja u šumi upotrebljava dubeće stablo kao sidrište, onda se ono prethodno zaštićuje postavljanjem gumenih podloga ili na drugi način.

Za izrađene drvene sortimente, koji se ne stavljaju odmah u promet izvan šume, određuje se mesto uskladištenja (pomoćna stovarišta).

Član 11

Ukoliko pri vršenju seče, izrade, izvoza, iznošenja i privlačenja drvnih sortimenata dođe do oštećenja podmlatka, obavezno u toku tekuće godine moraju se ukloniti oštećene jedinice (stabalca) iz podmlatka.

Član 12

Šumski otpad je drveni materijal koji se ne prerađuje u drvene sortimente - onaj čiji je srednji prečnik manji od 7 cm za lišćarske vrste, odnosno manji od 5 cm za četinarske vrste (krupna granjevina, sitna granjevina i slično), kao i panjevi.

Radi zaštite dubećih stabala i podmlatka, sprečavanja izazivanja erozije i zaštite od požara, šumski otpad nastao prilikom seče i izrade drvnih sortimenata slaže se na manje gomile, po pravilu na delove zemljišta gde nema podmlatka. Šumski otpad se ne slaže na izvozne puteve, pravce izvlačenja i panjeve, niti uz dubeća stabla.

Prerada, iznošenje i korišćenje šumskog otpada planira se godišnjim izvođačkim planom gazdovanja državnim, odnosno društvenim šumama i godišnjim planom gazdovanja privatnim šumama.

III ZAŠTITA ZEMLJIŠTA POD ŠUMOM OD NASTANKA I RAZVIJANJA EROZIONIH PROCESA ZBOG SEČE ILI UKLANJANJA DRVETA IZ ŠUME

Član 13

Seča, izrada i izvoz drvnih sortimenata vrši se na način koji sprečava pojavu erozije.

Ako se kao privremeni izvozni put koristi zemljište sa većim nagibom, na njemu se mora obezbediti odvođenje vode u cilju sprečavanja nastanka ili razvijanja erozije.

Potoci i drugi vodotokovi ne koriste se kao šumski izvozni putevi, izuzev kad se transport drvnih sortimenata vrši splavarenjem.

Član 14

Proseke, izvozni putevi, pomoćna stovarišta, mostovi, propusti, šumski putevi, odvodni kanali, izvori pitke vode i zaštitne ograde za sprečavanje šteta od divljači, moraju se dovesti u red najkasnije u roku od tri meseca od obavljenog seče, izrade, odnosno izvoza drvnih sortimenata.

Član 15

Korisnici i sopstvenici šuma u uslovima gde ne bi došlo do poremećaja biološke ravnoteže i ugrožavanja opštekorisnih funkcija šuma, mogu da uklone biomasu (sav ostatak nakon seče i izrade drvnih sortimenata, izuzev lišća i četina) iz šume, na način koji neće izazvati štete na zemljištu i podmlatku.

III ZAŠTITA ŠUMA OD BILJNIH BOLESTI I ŠTETOČINA

Član 16

U cilju zaštite šuma od pojave i širenja biljnih bolesti i štetočina, korisnici i sopstvenici šuma odmah po izvršenoj seči stabala četinarara i bresta preduzimaju sledeće mere:

- 1) skidaju svu koru sa panjeva;
- 2) ako postoji opasnost od širenja potkornjaka, koru i grane četinarara uklanjaju iz šume;
- 2a) skidaju svu koru sa izrađenih drvnih sortimenata, debljine iznad 5 cm, ukoliko ostaju u šumi duže od 30 dana od dana kada je izvršena seča i izrada istih;
- 3) slažu u gomile okresane grane i skinutu koru.

Izuzetno od odredbe stava 1. tačka 1) ovog člana, kora se ne mora skidati ako se seča stabala, prerada stabala i izvoz i prerada šumskih sortimenata na postrojenjima za primarnu preradu drveta izvrši u periodu od 1. oktobra tekuće do 31. marta naredne godine.

Član 17

U cilju sprečavanja širenja biljnih bolesti i štetočina, korisnici i sopstvenici šuma dužni su da pre završetka seče i izrade, izvlačenja ili iznošenja izrađenih šumskih sortimenata iz šume, a posle izvršene doznake poseku i uklone iz šume sva stabla koja su prilikom seče prelomljena ili u tolikoj meri oštećena da im predstoji sušenje i predstavljaju opasnost za pojavu i širenje biljnih bolesti i štetočina.

Član 18

Radi održavanja zdravstvenog stanja šuma korisnici i sopstvenici šuma dužni su da najmanje jednom godišnje vrše pregled šume u kojoj se ne obavlja redovna seča u toku godine i da, po prethodno izvršenoj doznaci stabala, uklone sva suva i polusuva stabla ili njihove delove iz šume, osim ako je to predviđeno posebnom osnovom gazdovanja šumama, odnosno programom gazdovanja privatnim šumama radi zaštite biološke raznovrsnosti, odnosno očuvanja ekosistema.

U šumama četinarara, u cilju zaštite šuma od potkornjaka, korisnici i sopstvenici šuma dužni su da uklone doznačena zaražena stabla iz šume u roku od 15 dana od dana vršenja doznake.

IV ZAŠTITA ŠUMA OD POŽARA

Član 19

U cilju blagovremenog otkrivanja pojave i suzbijanja šumskih požara, korisnici i sopstvenici šuma dužni su da vrše osmatranje i obaveštavanje, a u slučaju pojave

požara preduzimaju mere i aktivnosti za suzbijanje i gašenje požara, u skladu sa planom zaštite šuma od požara i drugim planovima zaštite od požara.

Član 20

U šumama u kojima je povećana ugroženost od požara, a naročito u četinarskim šumama, korisnici i sopstvenici šuma dužni su da izgrade i održavaju protivpožarne pruge, osmatračnice, vodozahvate i druge protivpožarne objekte, u skladu sa posebnom osnovom gazdovanja šumama, odnosno programom gazdovanja privatnim šumama i planom zaštite šuma od požara.

Član 21

U cilju sprečavanja nastanka požara (izazivanja), korisnici i sopstvenici šuma mogu u danima ekstremno visokih temperatura ograničiti pristup i kretanje u šumama koje su naročito ugrožene od požara.

Korisnici i sopstvenici šuma u danima ekstremno visokih temperatura dužni su da sprovedu aktivna dežurstva utvrđena planom zaštite šuma od požara.

Šume u kojima se ograničava pristup moraju biti vidno obeležene informativnim tablama.

Član 22

U cilju praćenja izvršenja plana zaštite šuma od požara, najmanje jednom u toku godine preispituje se njegova sadržina, ocenjuje njegova usklađenost sa drugim planovima koji se donose u toku godine, a bitno utiču na zaštitu šuma od požara (osnove, programi, vodoprivredni uslovi i dr.).

V ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o šumskom redu ("Službeni glasnik SRS", broj 54/87).

Član 24

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".